

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0211/2013

10.6.2013

RAPORT

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus ITER-projekti täiendava teadusprogrammi vastuvõtmise kohta (2014–2018)
(COM(2011)0931 – C7-0032/2012 – 2011/0460(NLE))

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Raportöör: Vladimír Remek

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse õigusakti eelnõusse tehtud muudatused **paksus kaldkirjas**. Tavalises kaldkirjas märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele ja tähistab neid õigusakti eelnõu osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

Kui õigusakti eelnõus soovitakse muuta kehtivat õigusakti, märgitakse muudatusettepaneku päises kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ning neljandale reale viide muudetavale sättele. Kui Euroopa Parlament soovib muuta kehtivat sätet, mida õigusakti eelnõus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Väljajäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...].

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	17
EELARVEKOMISJONI ARVAMUS.....	22
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	30

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus ITER-projekti täiendava teadusprogrammi vastuvõtmise kohta (2014–2018)
(COM(2011)0931 – C7-0032/2012 – 2011/0460(NLE))

(Konsulteerimine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2011)0931),
 - võttes arvesse Euratomi asutamislepingu artiklit 7,
 - võttes arvesse nõukogu taotlust arvamuse esitamise kohta (C7-0032/2012),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 55,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ning eelarvekomisjoni arvamust (A7-0211/2013),
- A. arvestades, et Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingus ei ole Euroopa Parlamendile endiselt antud kaasseadusandja õigusi;
1. esitab positiivse arvamuse komisjoni ettepaneku kohta selle muudetud kujul;
 2. palub komisjonil ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2 ja Euratomi asutamislepingu artiklit 106a;
 3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;
 5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus - 1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-1) Liit kinnitab oma jätkuvat pühendumist ITER-projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi

**Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika
Organisatsiooni asutamislepingu¹
(„ITERi leping”) täitmisele.**

¹ *ELT L 358, 16.12.2006, lk 62.*

**Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu otsus**

Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) *ITER-projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni asutamislepingu (edaspidi „ITERi leping”) allkirjastasid 21. novembril 2006 Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom), Hiina Rahvavabariik, India Vabariik, Jaapan, Korea Vabariik, Venemaa Föderatsioon ja Ameerika Ühendriigid. ITERi lepinguga asutatakse ITERi Rahvusvaheline Termotuumaenergeetika Organisatsioon (edaspidi „ITERi organisatsioon”), mis vastutab täies ulatuses ITERi rajatiste ehitamise, käitamise, kasutamise ja inaktiveerimise eest.*

Muudatusettepanek

(1) ITERi *lepingu* allkirjastasid 21. novembril 2006 Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom), Hiina Rahvavabariik, India Vabariik, Jaapan, Korea Vabariik, Venemaa Föderatsioon ja Ameerika Ühendriigid. ITERi lepinguga asutatakse ITERi Rahvusvaheline Termotuumaenergeetika Organisatsioon (edaspidi „ITERi organisatsioon”), mis vastutab täies ulatuses ITERi rajatiste ehitamise, käitamise, kasutamise ja inaktiveerimise eest.

**Muudatusettepanek 3
Ettepanek võtta vastu otsus**

Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Läbirääkimistel eesmärgiga saavutada teiste ITERi lepinguosaliste toetus ITERile Euroopas asukoha kindlaksmääramisele sõlmiti 2007. aastal Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Jaapani valitsuse vahel tuumasünteesiuuringutele laiemal lähenemisviisi meetmete ühist rakendamist käsitlev leping, milles on

Muudatusettepanek

(3) Läbirääkimistel eesmärgiga saavutada teiste ITERi lepinguosaliste toetus ITERile Euroopas asukoha kindlaksmääramisele sõlmiti 2007. aastal Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Jaapani valitsuse vahel tuumasünteesiuuringutele laiemal lähenemisviisi meetmete ühist rakendamist käsitlev leping, milles on

sätetatud täiendavad ühised tuumasünteesialased teadusuuringud Jaapani territooriumil, selleks et tagada ITERi kõrgjõudlusega toimimise kiire algus. Laiema lähenemisviisi meetmed ja muud ITERiga seotud meetmed võetakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte kaudu. Laiema lähenemisviisi meetmete rahastamine tagatakse peamiselt mitterahaliste osamaksetega mõnelt ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte liikmesriigilt, samal ajal kui ülejäänud osa Euratomi osalusest kaetakse Euratomi eelarvest.

sätetatud täiendavad ühised tuumasünteesialased teadusuuringud Jaapani territooriumil, selleks et tagada ITERi kõrgjõudlusega toimimise kiire algus. Laiema lähenemisviisi meetmed ja muud ITERiga seotud meetmed võetakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte kaudu. Laiema lähenemisviisi meetmete rahastamine tagatakse peamiselt mitterahaliste osamaksetega mõnelt ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte liikmesriigilt, samal ajal kui ülejäänud osa Euratomi osalusest kaetakse Euratomi eelarvest. **2012. aasta Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe (EFDA) tuumasünteesienergia kasutuselevõtu tegevuskavas on esile toodud vajadus keskse tähtsusega projektide pideva rahalise toetamise järele ning teadus- ja arendustegevuse järele keskse tähtsusega valdkondades kuni kuupäevani, mil ITER alustab tegevust, et tulla toime teaduslike ja tehniliste väljakutsetega, mis tuleb tuumasünteesienergia kasutuselevõtmiseks ületada.**

Muudatusettepanek 4 **Ettepanek võtta vastu otsus**

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Ajavahemikuks pärast 2013. aastat tegi komisjon oma teatises „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” ettepaneku rahastada ITER-projekti väljaspool mitmeaastast raamistikku. Seepärast tuleks ajavahemikuks 2014–2018 luua ITER-projekti täiendav teadusprogramm.

Muudatusettepanek

(5) ITER-projekt peaks kindlustama liidu juhtpositsiooni tuumasünteesi valdkonnas tänu esitatud ehitus- ja kasutuselevõtualaste eesmärkide õigeaegsele elluviimisele.

Muudatusettepanek 5
Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) ITER-projekti *täiendavat teadusprogrammi* tuleks *rahastada liikmesriikide osamaksetest, mis põhinevad sissenõudmismääral, mida kohaldatakse iga liikmesriigi kogurahvatulu suhtes, nagu see on määratletud kogurahvatulu omavahendite osa arvutamiseks Euroopa Liidu üldeelarves. Kõnealused osamaksed tehakse Euroopa Liidu üldeelarvesse eespool nimetatud programmi jaoks.* Kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga juhitava termotuumasünteesi alase koostöölepingu, mis seob nende vastavad uurimisprogrammid Euratomiprogrammidega, peaksid samuti saama *kõnealusesse programmi* panustada.

Muudatusettepanek

(6) *Hoolimata kulude piiramise meetmetest, mille rakendamist tuleks jätkata, võivad ITER-projekti puhul jätkuvalt tekkida ülekulud selle teadusliku iseloomu ning suure mahu ja tehnoloogilise riski tõttu. Artiklis 2 sätestatud maksimumsummat ületavad kulud ei tohiks kuidagi mõjutada muid liidu eelarvest ja eelkõige teadusuuringute eelarve rubriigist 1a rahastatavaid projekte (Horisont 2020) ning nende katmiseks tuleks kasutada vajaduse korral ülemmäärasid ületavaid lisavahendeid.* Kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga juhitava termotuumasünteesi alase koostöölepingu, mis seob nende vastavad uurimisprogrammid Euratomiprogrammidega, peaksid samuti saama *täiendavasse teadusprogrammi* panustada.

Muudatusettepanek 6
Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

(7 a) *Mõlemad eelarvapädevad institutsioonid peaksid nõustuma, et ITER-projektiga seotud täitmata maksete assigneeringute edasilükkamist või pikendamist tuleks vältida, ning nad peaksid kohustuma tegema koostööd sellise olukorra vältimiseks.*

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 7
Ettepanek võtta vastu otsus

Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8 a) Projektil „Joint European Torus” (JET) peaks olema keskne roll energiasüsteemide ümberkujundamisel, nagu on nõutud 2012. aasta Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe (EFDA) tuumasünteesi tegevuskavas esitatud prioriteetides.

**Muudatusettepanek 8
Ettepanek võtta vastu otsus**

Artikkel 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Vastavalt artiklile 3 rahastatakse programmi maksimaalselt 2 573 miljoni euro suuruse toetusega (jooksevväärtuses).

Programmi ***rahastatakse*** maksimaalselt 2 573 miljoni euro suuruse toetusega (jooksevväärtuses) ***finantsraamistiku ülemmäärdest suuremas ulatuses, täpsemalt väljaspool rubriiki 1a, ning täiendusena eelarvele, mis on ette nähtud programmile Horisont 2020, Euratomi raamprogrammile või muudele liidu programmidele, säilitades samas täiel määral mõlema eelarvepädeva institutsiooni õigused. Seetõttu peaks programmi rahastamiseks olema piisavalt rahalisi vahendeid, et võimaldada liidul programmi ellu viia, kehtestades samas mitmeaastase finantsraamistiku määruuses liidu eelarvest eraldatavate osamaksete tagatud maksimumsumma aastateks 2014–2018. Maksimumsummat ületavad kulud ei tohi kuidagi mõjutada eelarvevahendite eraldamist muudele projektidele ja nende rahastamiseks tuleb kasutada vajaduse korral ülemmäärased ületavaid lisavahendeid.***

**Muudatusettepanek 9
Ettepanek võtta vastu otsus**

Artikkel 3

Komisjoni ettepanek

Programmi rahastatakse **liikmesriikide osamaksetest, mis põhinevad sissenõudmismääral, mida kohaldatakse iga liikmesriigi kogurahvatulu suhtes, nagu see on määratletud kogurahvatulu omavahendite osa arvutamiseks Euroopa Liidu üldeelarves. Kõnealuseid osamakseid käsitatakse programmi jaoks sihtotstarbelise välistuluna vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XX/2010 [uus finantsmäärus] artiklile XX.**

Muudatusettepanek 10
Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 4 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga juhitava termotuumasünteesi alase koostöölepingu, mis seob nende vastavad uurimisprogrammid Euratomi programmidega (edaspidi „assotsieerunud riigid”), võivad **samuti** kõnealusesse programmi panustada.

Muudatusettepanek 11
Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 5 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Programmi rahastatakse liidu **omavahenditest.**

Muudatusettepanek

Kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga juhitava termotuumasünteesi alase koostöölepingu, mis seob nende vastavad uurimisprogrammid Euratomi programmidega (edaspidi „assotsieerunud riigid”), võivad kõnealusesse programmi panustada.

Muudatusettepanek

Komisjon esitab enne 30. juunit 2016 Euroopa Parlamendile ja nõukogule nende arvamuse saamiseks programmi edusammude vahekokkuvõtte.

Muudatusettepanek 12 Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 6 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon astub vajalikke samme, tagamaks, et käesoleva otsuse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse Euroopa Liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning eeskirjade eiramise tuvastamise korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Muudatusettepanek

1. Komisjon astub vajalikke samme, tagamaks, et käesoleva otsuse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse Euroopa Liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning eeskirjade eiramise **või eksimuste** tuvastamise korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega. **Komisjon võtab ühtlasi kasutusele asjakohased meetmed, millega tagatakse piisav riskikontroll ja ülekulude vältimine.**

Muudatusettepanek 13 Ettepanek võtta vastu otsus

Artikkel 6 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Komisjonil või tema esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapealsete kontrollide alusel kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid, alltöövõtjaid ja muid kolmandaid isikuid, keda on käesoleva otsuse alusel rahastatud liidu vahenditest.

Muudatusettepanek

2. **Euroopa Parlamendil**, komisjonil või tema esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapealsete kontrollide alusel kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid, alltöövõtjaid ja muid kolmandaid isikuid, keda on käesoleva otsuse alusel rahastatud liidu vahenditest. **Arvestades ITER-projekti ulatust ja varasemaid märkimisväärseid puudujäike, on nõutav, et Euroopa Parlament teostaks eelarvepädeva institutsioonina ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina hoolikat järelevalvet ning komisjon teavitaks Euroopa Parlamenti korrapäraselt programmi edenemisest, pidades eelkõige silmas kulusid ja**

ajakava.

Muudatusettepanek 14 **Ettepanek võtta vastu otsus**

Artikkel 6 – lõige 2 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks esimese ja teise lõigu kohaldamist, antakse kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud koostöölepingutega, toetuslepingutega ja toetuse määramise otsustega, samuti käesoleva otsuse rakendamisest tulenevate lepingutega komisjonile, kontrollikojale ja OLAFile selgesõnaliselt õigus selliseks auditeerimiseks ja kohapealseks kontrolliks.

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks esimese ja teise lõigu kohaldamist, antakse kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud koostöölepingutega, toetuslepingutega ja toetuse määramise otsustega, samuti käesoleva otsuse rakendamisest tulenevate lepingutega komisjonile, kontrollikojale ja OLAFile selgesõnaliselt õigus selliseks auditeerimiseks ja kohapealseks kontrolliks. ***Selliste auditite ja kohapealsete kontrollide tulemused edastatakse Euroopa Parlamendile.***

Muudatusettepanek 15 **Ettepanek võtta vastu otsus**

Lisa – teaduslik ja tehnoloogiline eesmärk – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Eesmärgi saavutamiseks kasutatava strateegia esimene prioriteet on ehitada ITER (suur katserajatis, mis näitab termotuumasünteesi teaduslikku ja tehnilist teostatavust), pärast mida ehitatakse termotuumaelektrijaama näidis.

Muudatusettepanek

Eesmärgi saavutamiseks kasutatava strateegia esimene prioriteet on ehitada ITER (suur katserajatis, mis näitab termotuumasünteesi teaduslikku ja tehnilist teostatavust), pärast mida ehitatakse termotuumaelektrijaama näidis. ***Arvesse tuleks võtta 2012. aasta Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe (EFDA) tuumasünteesi tegevuskavas esitatud prioriteete eesmärgiga tagada, et ITER etendab energiasüsteemide ümberkujundamisel kesksel rolli.***

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – teaduslik ja tehnoloogiline eesmärk – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Aastaks 2050 tuleb tõestada konkurentsivõimelise elektritootmise võimalikkust. Selle eesmärgi nimel vaatab komisjon programmi korrapäraselt läbi ning koostab igal aastal eduaruande, milles käsitletakse füüsikaliste, tehnoloogiliste, eelarve- ning ohutusprobleemide lahendamist. Oma aruandes peab komisjon esitama analüüsi võimalikest mõjudest kolmele peamisele etapile ja situatsioonikava, milles määratakse eeliste, riskide ja kulude põhjal kindlaks prioriteetid kaubandusliku termotuumasünteesi eesmärkide saavutamiseks. Riskide tuvastamiseks ja nende maandamise kiirendamiseks peab komisjon kaaluma varajase hoiatamise süsteemi kasutuselevõtmist.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – aluspõhimõtted – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Termotuumasünteesil on potentsiaal aidata järgmise paari aastakümne jooksul oluliselt kaasa ELi säästvale ja turvalisele energiavarustuse tagamisele. Selle edukas väljatöötamine tagaks ohutu, säästva ja keskkonnahoidliku elektrienergia.

Termotuumasünteesil on potentsiaal aidata järgmise paari aastakümne jooksul oluliselt kaasa ELi säästvale ja turvalisele energiavarustuse tagamisele. Selle edukas väljatöötamine tagaks ohutu, säästva ja keskkonnahoidliku elektrienergia. ***Tuumasünteesienergia kasutuselevõtmine on väga paljutöötav eesmärk, aga ka märkimisväärne väljakutse, sest tuumasünteesienergeetika teostatavuse tõestamiseks tuleb veel lahendada teatavad füüsikalised ja tehnilised küsimused. Nende raskuste ületamiseks***

on oluline, et liit teeks kõik endast oleneva projekti Joint European Taurus (JET) jõupingutuste toetamiseks ja ärakasutamiseks, et aidata võimalikust teadmiste või kogemuste puudumisest üle saada.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – meetmed – lõik 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) tagada Euratomi panus ITERi Rahvusvahelisse Termotuumaenergeetika Organisatsiooni, sealhulgas sellisesse teadus- ja arendustegevusse, mis on vajalik ITERi komponentide hanke ja ITERi üldkatsemoodulite hanke aluse väljatöötamiseks;

Muudatusettepanek

a) tagada Euratomi panus ITERi Rahvusvahelisse Termotuumaenergeetika Organisatsiooni, sealhulgas sellisesse teadus- ja arendustegevusse, mis on vajalik ITERi komponentide hanke ja ITERi üldkatsemoodulite hanke aluse väljatöötamiseks, **ning pakkuda välja võimalikke muudatusi programmi juhtimise parandamiseks;**

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa 1 – meetmed – lõik 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) vastavalt vajadusele muud meetmed, selleks et valmistada ette alus näidisreaktori ja sellega seotud rajatiste loomiseks.

Muudatusettepanek

c) vastavalt vajadusele muud meetmed, selleks et valmistada ette alus näidisreaktori ja sellega seotud rajatiste loomiseks, **ning eelkõige meetmed, mis on vajalikud tuumasünteesi näidiselektrijaama (DEMO) ehitamise ja käitamisega seotud lahtiste küsimuste asjakohaseks lahendamiseks. See hõlmab JETi kasutamise jätkamise tagamist kuupäevani, mil ITER hakkab täielikult toimima. Tuleb edendada standardlahendusi, et neid saaks kaubanduslike elektrijaamade ehitamisel võimalikult palju uuesti kasutada.**

Muudatusettepanek 20
Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa – meetmed – lõik 2 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) rakendada tööstuspoliitikat, mis sobib tööstuse, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kaasamiseks, et edendada konkurentsi ning valmistada Euroopa süsteemi ette tuumasünteesi ajastuks.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu otsus
Lisa 1 – meetmed – lõik 2 – punkt c b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c b) kaasata ulatuslikult ja võimalikult vara tööstus, sealhulgas spetsialiseerunud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, et töötada välja ja valideerida usaldusväärseid standardlahendusi ja seadmeid. See aitaks kaasa programmi täitmisele eelarve piires.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu otsus
Lisa 1 – meetmed – lõik 2 – punkt c c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c c) soodustada kogenud oskustöötajate ja teadlaste kättesaadavust, kuna nemad on termotuumasünteesi edukuse tagamisel otsustava tähtsusega. ITERi käivitamine peaks olema seotud termotuumateaduse ja -tehnoloogia alast koolitust ja haridust toetavate konkreetsete meetmetega.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa 1 – meetmed – lõik 2 – punkt c d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c d) töötada liidu kodanike jaoks välja teavitusprogramm, et neid termotuumasünteesi probleemidest, riskidest ja ohutusest põhjalikult teavitada ja nendega konsulteerida.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu otsus

Lisa 1 – meetmed – lõik 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Üksikasjalike tööprogrammide üle, millega rakendatakse eespool nimetatud meetmeid, otsustab igal aastal Fusion for Energy juhatus.

Üksikasjalike tööprogrammide üle, millega rakendatakse eespool nimetatud meetmeid, otsustab igal aastal Fusion for Energy juhatus, *kes teavitab nendest ka Euroopa Parlamenti, nõukogu ja komisjoni.*

SELETUSKIRI

3. veebruaril 2012. aastal otsustas nõukogu konsulteerida Euroopa Parlamendiga vastavalt Euratomi lepingu artiklile 7 järgmises küsimuses: ettepanek võtta vastu nõukogu otsus ITER-projekti täiendava teadusprogrammi vastuvõtmise kohta (2014–2018) COM(2011) 931 final – 2011/0460 (NLE).

23. mail 2012. aastal võttis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) vastu arvamuse komisjon kõnealuse ettepaneku kohta, kutsudes muuhulgas üles rohkem investeerima kliimahoidliku energia potentsiaaliga tehnoloogiate teadus- ja arendustegevusse, sealhulgas ka termotuumaenergeetika arendamisse ja kasutuselevõtmisse. Samuti pooldas EMSK tugevalt ITERi rahastamist mitmeaastasest finantsraamistikust ja seisab vastu komisjoni ettepanekule eemaldada ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor, rahvusvaheline katsetermotuumaareaktor) mitmeaastasest finantsraamistikust.

Õiguslik alus

Täiendava teadusprogrammi õiguslik alus on sätestatud Euratomi asutamislepingu artiklis 7. Täiendav teadusprogramm, mis kestab viis aastat, võetakse vastu nõukogu eraldi otsusega.

Termotuumasüntees

Termotuumasüntees on protsess, mis esineb ka looduses. Tegelikult annab termotuumasüntees päikesele jõu ja teeb seega võimalikuks elu Maal. Erinevalt tuuma lõhustumisest, milles energia vabaneb raske aatomi pooldumisel kaheks kergemaks elemendiks, vabaneb termotuumasünteesis energia kahe kerge aatomi tuumade ühinemisel, näiteks kui kaks vesinikutuuma ühinevad ja moodustavad ühe uue aatomi. Selles protsessis vabaneb tohutu energiahulk ilma igasuguse kasvuhoonegaaside heitmeta.

Lühike ajalugu¹

Termotuumasünteesi seade ehitati juba ammu, aga suur samm edasi astuti 1968. aastal, kui teatati tokamaki-nimelise uut tüüpi magnetvangistuseseadmega saadud tulemustest. Tänapäeval on tokamak peamine katsetehnika termotuumasünteesi uurimisel. ITER, suurim tokamak, mis on kunagi ehitatud, on järgmine samm termotuumasünteesis, mis tugineb oma eelkäijatelt kogutud kogemustele ja teadmistele ning liigub kiiresti tuumasünteesi üleilmselt kasutatavaks energiaallikaks muutmise suunas.

Euratom / Horisont 2020

Kavandatud Euratomi teadus- ja koolitusprogramm (2014–2018) hõlmab tuumaenergia (tuumasüntees ja tuuma lõhustumine ning Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevused) ja kiirguskaitse alaseid teadusuuringuid. Ettepanek on teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi Horisont 2020 lahutamatu osa. See hõlmab termotuumaenergeetika teadus- ja

¹ http://ec.europa.eu/research/energy/euratom/index_en.cfm.

arendusprogrammi, mis on selgelt seotud strateegiaga „Euroopa 2020” ja 2020. aasta energiastrateegia eesmärkidega. 27 liikmesriigi teadusasutustes tehtavad üldised uuringud hõlmavad termotuumasünteesi kui energiaallika teostatavuse näitamist, kasutades olemasolevaid ja tulevasi termotuumasünteesi rajatisi, pannes aluse tulevastele elektrijaamadele tänu keerukate täiustatud tehnoloogiate ja materjalide väljatöötamisele ning eelprojektiga seotud tegevustele, tänu innovatsiooni ja tööstusharu konkurentsivõime edendamisele.

ITER

ITER on esimene omataoline suuremahuline üleilmne projekt. Allkirja andmisega ITERi rahvusvahelise termotuumaaenergia organisatsiooni asutamislepingule (EL, Jaapan, Venemaa, USA, Hiina, Korea Vabariik ja India) ITER-projekti ühiseks rakendamiseks¹ on ühendus võtnud endale kohustuse korraldada ITERi ehitamist ja juhtida nii seda kui ka eeldatavalt selle tulevast käitamist. Ühenduse osalust haldab ITERi ja Tuumasünteesienergeetika Arendamise Euroopa Ühisettevõtte (F4E, Fusion for Energy), mis loodi nõukogu 27. märtsi 2007. aasta otsusega². Ühisettevõtte Fusion for Energy, sh ITERi tegevust³, reguleeritakse eraldi õigusaktiga.

Pädevus

Termotuumaalase teadus- ja arendustegevuse abil lahendatakse tuumaenergeetikaalase pädevuse vähenemise probleemi Euroopas. Sellega saab edukalt tegeleda, kasutades ära sünergiat rahvusvaheliste osalejate, ELi liikmesriikide ja erasektori teaduspingutuste vahel ning teadusvaldkondade ja tehnoloogiasektori vahel. See rahvusvaheline püüdlus aitab kaasa ka teadus- ja arendustegevuse raamistiku tugevdamisele termotuumasünteesi valdkondades ja on termotuumaprogrammi pikaajalises tulevikus otsustava tähtsusega.

Üleilmsed väljakutsed

Selleks et vähendada heitmeid kogu maailmas, piiratakse fossiilsete energiaallikate kasutamist, et hoida temperatuuri tõus 2 C° piires. Nafta- ja maagaasivarud järjest kahanevad. Selliste tulevikuväljavaadete taustal on ITER energeetikaalase teadustegevuse määrav osa ning seega kujundab see ka Euroopa energiatehnoloogia strateegilist kava (SET-kava).

Strateegia

Strateegia arendada termotuumaaenergeetikat realistliku valikuna kaubandusliku kasvuhoonegaasidevaba energia tootmiseks järgib tegevuskava, milles on esitatud vaheeesmärgid, jõudmaks elektritootmiseni aastal 2050. See tegevuskava⁴ on koostatud Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe raames, kus osalevad kõik riiklikud termotuumasünteesiga tegelevad instituudid. Kõnealuse strateegia rakendamiseks

¹ ELT L 358, 16.12.2006, lk 62.

² ELT L 90, 30.3.2007.

³ <http://www.iter.org/>.

⁴ <http://www.efda.org/wpcms/wp-content/uploads/2013/01/JG12.356-web.pdf?91a98e>.

korraldatakse radikaalselt ümber liidu termotuumasünteesialane töö (sh juhtimine, rahastamine ja korraldamine), et tagada rõhuasetuse üleminek üksnes teadusuuringutelt selliste tulevikurajatiste nagu ITER, DEMO jm projekteerimisele, ehitamisele ja käitamisele, **seadmata ohtu riiklikke termotuumasünteesiga tegelevaid instituute**. Määrava tähtsusega on tihe koostöö ELi termotuumasünteesiga seotud kogukonna – mis praegu töötab Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe egiidi all – ja komisjoni vahel. Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe tegevuskavaga ajakohastatakse termotuumasünteesirajatiste ülevaadet,¹ mis avaldati 2008. aasta oktoobris ja kus kavandatakse strateegia termotuumaelektri tootmiseks 2050. aastaks.

Termotuumasünteesi ohutus

Erinevalt tuuma lõhustumisest ei kaasne termotuumasünteesiga ahelreaktsiooni. Kütus on ammendamatu, sest seda saab otse vesiniku isotoopidest, kusjuures deuteeriumi saab kergesti eraldada mereveest ja triitiumi tuleb toota kergesti kättesaadavast kergmetallist liitiumist. Triitiumi termotuumasünteesireaktori sees tootmise tehnoloogiat katsetatakse ITERis. Triitium on radioaktiivne element, aga seda hoitakse väga väikeste varudena (vaid mõni gramm ITERi kambris). Dekreet, millega antakse ITERi organisatsioonile luba rajada ametlikult „tuumarajatis” ITER, on välja antud.

Prioriteetide seadmine ja soovitused

Raportöör on arvamusel, et ITERi teadusprojekt on väärtuslik, kuna sellega tutvustatakse termotuumasünteesi kui Euroopa võimalikku tulevast jätkusuutlikku, keskkonnahoidlikku ja majanduslikult elujõulist energiaallikat, ning selle rahastamist peaks jätkama.

Oluline on rakendada Euroopa termotuumasünteesi arendamise kokkuleppe tegevuskavas ettenähtud prioriteete, tagamaks, et ITER mängib energiasüsteemide ümberkujundamisel põhirolli.

Lühemas perspektiivis tuleks käsitleda triitiumi kui termotuumasünteesi kütuse kulude, hankimise ja ohutuse aspekte. Pikemas perspektiivis tuleb tegeleda DEMO ja tulevaste kaubanduslike reaktorite kütusevarustusega ja see kindlustada, hankides ammendavad vastused seoses triitiumi tootmise tehnoloogiaga.

ITERi ehitusega paralleelselt tegelevad Euroopa ja Jaapan niinimetatud laiema lähenemisega (mille osa ITER on), mis hõlmab rahvusvahelise termotuumasünteesimaterjalide kiiritusrajatise (*International Fusion Materials Irradiation Facility*, IFMIF²) tehnilise projekteerimise valideerimist.

Jäätmete teket tuleks käsitleda esmatähtsana juba varastes etappides, et vältida hilisemaid töötlemisprobleeme, kuigi nende radioaktiivse lagunemise aeg on palju lühem ega ole seega võrreldav lõhustumisel tekkinud jäätmetega.

Mis puutub ajakavasse, siis ITERi esimese plasma saavutamine on nüüd viidud 2020. aastasse, aasta hilisemaks, kui esialgu kavandatud.

¹ http://ec.europa.eu/research/energy/pdf/978-92-79-10057-4_en.pdf

² <http://www.ifmif.org/c/index.htm>

ITERi juhtimist on võimalik parandada, võttes arvesse edukate termotuumasünteesi projektide kogemusi ja Euroopa juhtrolli.

Eelarve

ITER-programmi poliitilise, tehnilise ja organisatsioonilise keerukuse tõttu on võimalik, et eelarvepiirangud võivad programmi mõjutada ja et on vaja teha kompromisse. Seetõttu on oluline näha termotuumasünteesi eesmärkide saavutamiseks ette strateegia ja situatsioonikava.

Võrdlustaseme¹ võttis F4E juhatus vastu 2010. aasta juulis ning selles määratakse kindlaks ulatus, ajakava ja maksumus.

Mitmete teguritega on seotud arvukalt riske. ITERi praeguses eelarves ei ole aga arvestatud reservi ettenägematuteks kuludeks selliste ootamatute sündmuste puhuks nagu Fukushima õnnetus 2011. aastal ja selle tagajärjed. Igasuguse ettenägematute kulude reservi puudumine, mille tõttu seadis nõukogu eelarve piiriks taotletud 7,2 miljardi euro asemel 6,6 miljardit eurot, tähendab seda, et iga suurenemist tuleb tasakaalustada kokkuhoiuga.

ITERi puhul on oluline vältida mis tahes kulude riski suurenemist, vähendada praeguste kulude riski ja püüda leida realistlikke säästmisvõimalusi, seadmata ohtu projekti üldist ulatust. Nõukogu nõudis kulude piiramise ja säästmise kavu ja need lisatakse F4E igaaastastele eduaruannetele.

Täiesti möödapääsmatud on eelarvekontroll, F4E kulutõhusam juhtimine, F4E hanke- ja järelevalvetoimingute parendamine ning Euroopa Kontrollikoja soovitude täielik järgimine. Hindamine on oluline ka projekti kvaliteedi tagamise ja kvaliteedikontrolli aspektide ning Euroopa osamaksete koordineerimise puhul. Pärast Euroopa Liidu Nõukogu 12. juuli 2010. aasta järelduste avaldamist, milles nõuti mitmeid algatusi, palgati audiitor. Veelgi enam, Euroopa Parlament on sõlminud lepingu ITERi projekti puudutava uuringu tegemiseks².

Ülekanduv mõju

ITER on peaaegu viimases etapis enne elektritootmist DEMO-reaktori abil. Tihe koostöö termotuumasünteesiga seotud kogukonna (mis hõlmab ka termotuumasünteesi rajatisi) ja tööstuse vahel teadus- ja arendustegevuse tulemuste kiireks ülekandmiseks on juba paljudes valdkondades andnud tulemuseks edukaid hargettevõtteid³. Tööstuse kaasamist ja tööstusega suhtlemist peaks tugevdama, et arendada ja rakendada praeguseid ja tulevasi termotuumatehnoloogiaid nagu ülijuhtivad magnetid ja suure võimsusega süsteemid,

¹ F4E ("Fusion For Energy") on ITERi Euroopa ühissetevõte, mille nõukogu asutas 2007. aasta märtsis (ELT L 90, 30.3.2007, lk 58). See on Euroopa kohalik asutus, mis vastutab ELi osamaksete jõudmise eest ITERini ja mis asub Barcelonas.

² Uuringu pealkiri on "Potential for reorganization within the ITER project to improve cost-effectiveness" („Potentsiaal ITERi ümberkujundamiseks parandamaks kulutõhusust"). Uuringu tegemist nõudis eelarvekontrollikomisjon.

³ http://ec.europa.eu/research/energy/pdf/spin_off_en.pdf.

kaugjuhtimine, valmistamine, projekteerimine, arvutisimulatsioonid, suure soojus- ja mehaanilise võimsusega materjalid, sealhulgas liitmis-, vormimis- ja katmistehnoloogiad, mittepurustav kontroll ja kvaliteedi tagamine.

Tuumasünteesiprogrammis tuleks veel teha uuringuid sotsiaal-majanduslike, keskkonna- ja ohutusküsimuste kohta, mis seonduvad termotuumasünteesi kui energiavalikusse lisatava tulevase energiaallika rakendamisega.

ITERi Euroopa-poolne rahastamine

Raportöör on arvamusel, et Euroopa Komisjoni ettepanek ei ole asjakohane vahend, võimaldamaks ITERi projekti pikaajalist ja kindlat Euroopa-poolset panust. ITERit tuleks rahastada mitmeaastasest finantsraamistikust. Selle rahastamist väljastpoolt ei mõistaks ei programmis osalevad Euroopa sidusrühmad ega ka meie rahvusvahelised koostööpartnerid selles projektis. Vastupidi – ELil kui vastuvõtval lepinguosalisel on kohustus täielikult tagada, et ta toetab ITERit tugevalt ka edaspidi, tulevastel aastakümnetel. Viimaseks annab ITERi tagasitoomine mitmeaastasesse finantsraamistikku Euroopa Parlamendile parema kontrolli selle projekti üle.

Neil põhjustel toetab raportöör EMSKi ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni hääletustulemust seoses määrusega Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogrammi (2014-2018) kohta, millega täiendatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi Horisont 2020, ja nõuab ITERi viimist tagasi mitmeaastasesse finantsraamistikku. Uurida tuleks kõiki võimalusi, kuidas viia ITER tagasi mitmeaastasesse finantsraamistikku.

27.3.2013

EELARVEKOMISJONI ARVAMUS

tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus ITER-projekti täiendava teadusprogrammi vastuvõtmise kohta (2014–2018)
(COM(2011)0931 – C7-0032/2012 – 2011/0460(NLE))

Arvamuse koostaja: Nils Torvalds

LÜHISELGITUS

ITER-projekti täiendava teadusprogrammi Euratomi asutamislepingu alusel vastuvõtmist käsitleva komisjoni esitatud nõukogu otsuse ettepaneku eesmärk on määrata kindlaks ITER-projektile aastatel 2014–2018 ettenähtud ELi tulevased rahalised vahendid.

Raportöör tahab muudatusettepanekutega rõhutada, et ELi osalemine ITER-projektis peaks jätkuma järgmisel programmitöö perioodil ELi eelarvest eraldatava rahalise eritoetusega, kuna tegu on strateegiliselt tähtsa projektiga.

Ühe tähtsa aspektina tuleks tagada, et projektile eraldatakse piisavalt rahalisi vahendeid kavandatud tulemuste saavutamiseks, seadmata samas ohtu teiste ELi programmide rakendamist, eelkõige teadusuuringute valdkonnas.

Raportöör otsustas selles osas järgida parlamendi poolt mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevas 2012. aasta oktoobri vahearuanes võetud seisukohta ja toetada seetõttu komisjoni ettepanekut jätta ITER-projekt mitmeaastasest finantsraamistikust välja, pidades eelkõige silmas selle ülemmäärasid. Sellise lahenduse eelis on see, et niiviisi välditakse võimalikke ümberpaigutamisi ITER-projekti kasuks teiste ELi programmide, eelkõige teadusprogrammide arvelt rubriigi 1a alt (peamiselt Horisont 2020), nagu on juhtunud varem. See on kooskõlas aluslepingus sätestatud eelarve ühtsuse põhimõttega ning kaitseb samas parlamendi kui eelarvepädeva institutsiooni õigusi.

ITER-projekti rahastamiseks ajavahemikul 2014–2018 tuleks tagada maksimumsumma, mis on kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku määruuses, et vähendada ülekulusid, mis ohustavad teiste ELi poliitikavaldkondade rakendamist, eelkõige teadusuuringute valdkonnas. See tähendab, et maksimumsummat ületavate mis tahes kulude katmiseks tuleks suurendada mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid või kasutada vajaduse korral ülemmäärasid

ületavaid lisavahendeid.

Raportöör on seisukohal, et projekti tuleks rahastada liidu tavapäraestest omavahenditest, mitte sihtotstarbelisest välistulust. Siiski tuleb rahastamist käsitleda täiendusena vahenditele, mille komisjon on ette näinud programmile Horisont 2020, Euratomi raamprogrammile ja muudele liidu programmidele.

Siiski tuleb silmas pidada, et Euratomi asutamislepingus, millele käesolev ettepanek toetub, on parlamendil nõukogu suhtes puhtalt konsulteeriv roll. Euroopa Ülemkogu 7.–8. veebruari 2013. aasta kohtumisel otsustati ITER-projekt paigutada rubriiki 1a ning selle rahastamise maksimumsummaks määrati 2707 miljonit eurot. Selle poliitilise tegelikkuse arvessevõtmiseks ja silmas pidades parlamendi konsulteerivat rolli soovib raportöör juhtida eelarvekomisjoni tähelepanu ja arutelu alternatiivsele lahendusele, mille kohaselt ollakse nõus ITER-projekti paigutamiseks rubriiki 1a, ent nõutakse selle rahastamiseks maksimumsumma tagamist vaheülemmäära raames, mis oleks täienduseks komisjoni poolt sellest rubriigist teiste ELi programmide rahastamiseks kavandatud vahenditele, et mitte vähendada kõnealustele programmidele ettenähtud assigneeringuid.

Sellise lähenemisviisi võimalik eelis oleks see, et parlamendi seisukoht oleks lähemal nõukogu seisukohale ning saavutatakse oluline sihtotstarbelise kasutamise eesmärk. Siiski tuleb mees pidada asjaolu, et sihtotstarbelise kasutamise võimalus on üksnes poliitiline lahendus ning selle puhul puuduvad õiguslikud tagatised sihtotstarbeliseks kasutamiseks väljaspool ülemmäärasid.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Eelarvekomisjon palub vastutaval tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1 Ettepanek võtta vastu otsus Põhjendus - 1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-1) Kinnitatakse taas Euroopa Liidu osalust ITER-projekti ühiseks elluviimiseks loodavas ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni asutamislepingus¹ (edaspidi „ITERi leping“).

¹ *ELT L 358, 16.12.2006, lk 62.*

Muudatusettepanek 2
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) **ITER-projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni asutamislepingu (edaspidi „ITERi leping”)** allkirjastasid 21. novembril 2006 Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom), Hiina Rahvavabariik, India Vabariik, Jaapan, Korea Vabariik, Venemaa Föderatsioon ja Ameerika Ühendriigid. ITERi lepinguga asutatakse ITERi Rahvusvaheline Termotuumaenergeetika Organisatsioon (edaspidi „ITERi organisatsioon”), mis vastutab täies ulatuses ITERi rajatiste ehitamise, käitamise, kasutamise ja inaktiveerimise eest.

Muudatusettepanek 3
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Ajavahemikuks pärast 2013. aastat tegi komisjon oma teatises „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” ettepaneku rahastada ITER-projekti väljaspool **mitmeaastast raamistikku**. Seepärast tuleks ajavahemikuks 2014–2018 luua ITER-projekti täiendav teadusprogramm.

Muudatusettepanek

(1) ITERi **lepingu** allkirjastasid 21. novembril 2006 Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom), Hiina Rahvavabariik, India Vabariik, Jaapan, Korea Vabariik, Venemaa Föderatsioon ja Ameerika Ühendriigid. ITERi lepinguga asutatakse ITERi Rahvusvaheline Termotuumaenergeetika Organisatsioon (edaspidi „ITERi organisatsioon”), mis vastutab täies ulatuses ITERi rajatiste ehitamise, käitamise, kasutamise ja inaktiveerimise eest.

Muudatusettepanek

(5) Ajavahemikuks pärast 2013. aastat tegi komisjon oma teatises „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve” ettepaneku rahastada ITER-projekti väljaspool **mitmeaastase raamistiku ülemmäärasid, et võimalikud ülekulud ei ohustaks teiste liidu poliitikavaldkondade rahastamist ja edukat rakendamist, elkõige teadusuuringute valdkonnas, ning säilitada samas täiel määral mõlema eelarvepädeva institutsiooni õigused**. Seepärast tuleks ajavahemikuks 2014–2018 luua ITER-projekti täiendav teadusprogramm. **Rahastamine tuleks kokkulepitavate kogukulude põhjal eraldada kulukohustuste assigneeringutena mitmeaastase finantsraamistiku määruses, tagamaks**

ITERi rahastamise nii, et see ei kahjustaks teisi ELi prioriteete, nagu Horisont 2020 või programm Erasmus.

Muudatusettepanek 4
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) ITER-projekti täiendavat teadusprogrammi tuleks rahastada **liikmesriikide osamaksetest, mis põhinevad sissenõudmismääral, mida kohaldatakse iga liikmesriigi kogurahvatulu suhtes, nagu see on määratletud kogurahvatulu omavahendite osa arvutamiseks Euroopa Liidu üldeelarves. Kõnealusel osamaksete tehakse Euroopa Liidu üldeelarvesse eespool nimetatud programmi jaoks.** Kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga juhitava termotuumasünteesi alase koostöölepingu, mis seob nende vastavad uurimisprogrammid Euratomi programmidega, peaksid samuti saama kõnealusesse programmi panustada.

Muudatusettepanek 5
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6) ITER-projekti täiendavat teadusprogrammi tuleks rahastada **väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid liidu omavahenditest ning projekti rahastamiseks tuleks tagada maksimumsumma, mis on kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku määruuses. Maksimumsumma täiendab eelarvet, mille komisjon on ette näinud programmile Horisont 2020, Euratomi raamprogrammidele ja muudele liidu programmidele.** Kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga juhitava termotuumasünteesi alase koostöölepingu, mis seob nende vastavad uurimisprogrammid Euratomi programmidega, peaksid samuti saama kõnealusesse programmi panustada.

(7 a) Artiklis 3 sätestatud (...) suurust maksimumsummat ületavad kulud ei tohiks kuidagi mõjutada muid liidu eelarvest rahastatavaid projekte ning nende katmiseks tuleks kasutada vajaduse korral ülemmäärasid ületavaid lisavahendeid.

Muudatusettepanek 6
Ettepanek võtta vastu otsus
Põhjendus 7 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7 b) Mõlemad eelarvepädevad institutsioonid nõustuvad, et ITER-projektiga seotud täitmata maksete assigneeringute edasilükkamist või pikendamist tuleks vältida ning nad kohustuvad tegema koostööd sellise olukorra vältimiseks.

Muudatusettepanek 7
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Vastavalt artiklile 3 rahastatakse programmi maksimaalselt 2 573 miljoni euro suuruse toetusega (jooksevväärtuses).

Vastavalt artiklile 3 rahastatakse programmi maksimaalselt 2 573 miljoni euro suuruse toetusega (jooksevväärtuses) ***väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid, lisaks eelarvele, mille komisjon on ette näinud programmile Horisont 2020, Euratomi raamprogrammile ja muudele liidu programmidele. Nimetatud maksimumsummat ületavad kulud ei tohi kuidagi mõjutada muid liidu eelarvest rahastatavaid projekte ning nende katmiseks tuleb kasutada vajaduse korral ülemmäärasid ületavaid lisavahendeid.***

Muudatusettepanek 8
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 3

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Programmi rahastatakse ***liikmesriikide osamaksetest, mis põhinevad sissenõudmismääral, mida kohaldatakse iga liikmesriigi kogurahvatulu suhtes, nagu see on määratletud kogurahvatulu***

Programmi rahastatakse ***liidu omavahenditest.***

omavahendite osa arvutamiseks Euroopa Liidu üldeelarves. Kõnealuseid osamakseid käsitatakse programmi jaoks sihtotstarbelise välistuluna vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XX/2010 [uus finantsmäärus] artiklile XX.

Muudatusettepanek 9
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 6 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon astub vajalikke samme, tagamaks, et käesoleva otsuse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse Euroopa Liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning eeskirjade eiramise tuvastamise korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega.

Muudatusettepanek 10
Ettepanek võtta vastu otsus
Artikkel 6 – lõige 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

2. Komisjonil või tema esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapealsete kontrollide alusel kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid, alltöövõtjaid ja muid kolmandaid isikuid, keda on käesoleva otsuse alusel rahastatud liidu vahenditest.

Muudatusettepanek

1. Komisjon astub vajalikke samme, tagamaks, et käesoleva otsuse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse Euroopa Liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu ennetustegevusega, tõhusa kontrolliga ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning eeskirjade eiramise tuvastamise korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega. ***Komisjon võtab samuti kasutusele asjakohased meetmed, millega tagatakse piisav riskikontroll ja välditakse ülekulude teket.***

Muudatusettepanek

2. Komisjonil või tema esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida dokumentide põhjal ja kohapealsete kontrollide alusel kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid, alltöövõtjaid ja muid kolmandaid isikuid, keda on käesoleva otsuse alusel rahastatud liidu vahenditest. ***ITER-projekti ulatuse ja varasemate tõsiste puudujääkide tõttu on nõutav, et Euroopa Parlament teostaks***

eelarvapädeva institutsioonina ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina hoolikat järelevalvet ning komisjon teavitab Euroopa Parlamenti korrapäraselt programmi edenemisest, pidades eelkõige silmas kulusid ja ajakava.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	26.3.2013
Lõpphääletuse tulemus	+ : 26 - : 2 0 : 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Richard Ashworth, Zuzana Brzobohatá, Jean Louis Cottigny, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazábal Rubial, Salvador Garriga Polledo, Jens Geier, Ingeborg Gräßle, Jutta Haug, Sidonia Elżbieta Jędrzejewska, Anne E. Jensen, Ivailo Kalfin, Jan Kozłowski, Alain Lamassoure, Giovanni La Via, George Lyon, Jan Mulder, Vojtěch Mynář, Dominique Riquet, László Surján, Helga Trüpel
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	François Alfonsi, Frédéric Daerden, Hynek Fajmon, Charles Goerens, Jürgen Klute, María Muñoz De Urquiza, Georgios Stavrakakis, Catherine Trautmann

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	30.5.2013						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">37</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">5</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> </table>	+:	37	-:	5	0:	6
+:	37						
-:	5						
0:	6						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Amelia Andersdotter, Josefa Andrés Barea, Zigmantas Balčytis, Ivo Belet, Bendt Bendtsen, Fabrizio Bertot, Jan Březina, Reinhard Bütikofer, Giles Chichester, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Vicky Ford, Adam Gierak, Norbert Glante, Jacky Hénin, Kent Johansson, Romana Jordan, Krišjānis Kariņš, Lena Kolarska-Bobińska, Judith A. Merkies, Jaroslav Paška, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Jens Rohde, Paul Rübig, Amalia Sartori, Salvador Sedó i Alabart, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Catherine Trautmann, Ioannis A. Tsoukalas, Claude Turmes, Vladimir Urutchev, Adina-Ioana Vălean, Kathleen Van Brempt, Alejo Vidal-Quadras						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	António Fernando Correia de Campos, Ioan Enciu, Elisabetta Gardini, Roger Helmer, Jolanta Emilia Hibner, Yannick Jadot, Seán Kelly, Vladimír Remek, Algirdas Saudargas, Lambert van Nistelrooij						